

gaardene skiftede Ejere; man faar uvilkaarlig det Indtryk, at Landstederne for en stor Del af deres Ejere i lige saa høj Grad har været Handelsobjekter som Lystgaarde. Som Værket foreligger, prydet med Mængder af ældre og moderne Billeder, er det imidlertid ikke blot blevet en solid Udsigt over Gentoftes Topografi, men giver ogsaa et Utal af Oplysninger til de sidste Aarhundreders Kultur- og Personalhistorie. Et Billede, man savner, er J. Dahls stemningsfulde Tegning af Kilden i Vangede fra ca. 1870 (Originalen i Dansk Folkemindesaml., gengivet i Fra Dansk Folkemindesaml. I, 14); sammenholdt med det i Gentofte Sogn gengivne moderne Billede af Kilden, vilde det tillige give et godt Indtryk af de Forandringer, Egnen har undergaaet i de sidste 50 Aar. Meget maa man ogsaa beklage Mangelen af et Personalregister, der i et Værk som dette, hvor Ejerne ofte frembyder nok saa stor Interesse som Ejendommene, i høj Grad vilde lette Benyttelsen.

Thomas B. Bang.

I **En fynsk Sognekommune gennem Tiderne** fortæller fhv. Folketingsmand Sørensen Allesø jævnt og fordringsløst to fynske Sognes Historie, Allesø og Næsbyhovedbroby. Som Træk af særlig agrarhistorisk Interesse er der Anledning til at fremhæve den S. 18 givne Skildring af Omdelingen af Hartkornet under Allesø By ved Aaret 1772. Under Kronen havde der været 26 Gaarde med ca. 134 Tdr. Hrtk., nu blev Hartkornet lagt ens paa 22 Gaarde; der blev 3 smaa Gaarde paa 1 Td. Hrtk., medens en Gaard blev nedlagt. Sammen med Omdelingen af Hartkornet gik en Omdeling af Landgilden. Den Praxis at omdele Landsbyernes Hartkorn og derigennem gøre Gaardene lige i Tilliggende og lige i Ydelse ser vi saaledes her endnu anvendt i Tiden tæt op mod de store Reformers Tid. Ogsaa om Udskiftningen beretter Forf.; den fandt Sted 1799. Det fremgaar af Skildringen af Næsbyhovedbroby, at der i denne By i ældre Tider fandtes adskillige Tvillinggaarde. Denne Skildring vilde have vundet adskilligt i almen Interesse, om Forf. var gaaet ind paa en mere i det enkelte gaaende Redegørelse for, hvorledes Forholdet i Virkeligheden var mellem saadanne Tvillinggaarde og, om muligt, havde oplyst, hvornaar dette ejendommelige Forhold er kommet frem, og hvorledes det blev behandlet ved Udskiftningen.

Af den „sognekommunale Udvikling“ gives der en alsidig Skildring under: Fattigvæsen, Vejvæsen, Skolevæsen med biografiske Notitser om Lærerne siden 1814, Brandvæsen, offentlige Vandløb, Tienden, Sundhedsvæsen m. H. t. Mennesker og Dyr

(herunder Kvægpesten), Egtkørsler, Postbesørgelser, af Kirkerne med Præsteliste siden Reformationen. Til Slutning berettes der om Gilder og Samlag.

Henr. Pedersen.

Allerede fra gammel Tid har adskillige fyenske Sogne haft hver sin Monografi, og i 1916 er et nyt Led føjet ind i Rækken gennem John M. Møllers **Historiske Oplysninger om Ver-ninge Sogn**. Store Begivenheder har dette midtfyenske Sogn ikke været Skueplads for, og en mere almindelig Skildring af dets eller Egnens Historie gennem de skiftende Tider giver Bogen os ikke. Derimod har Forfatteren i broget Blanding samlet en Mængde spredte Træk til Sognets Historie, væsentlig Referater af trykte Kilder, Kirkebøger og Tingbøger, denne vore Topografers uudtømmelige, men desværre ensidige Kilde. I dette Tilfælde har de dog formaaet at give en Del nyt Stof af Interesse, da de indeholder adskillige hidtil ukendte Bidrag til Ambrosius Stubs Historie, et Forhold, det ikke er overflødigt at paapege, da Bogen mangler Navneregister. Vistnok det bedste Afsnit af Bogen er dog de obligate udførlige Personalier om Stedets Præster. Som Forarbejder til en haardt tiltrængt Afløser af Wibergs Præstehistorie har disse Biografier, som deres talrige Sidestykker, stor Betydning, men gennemgaaende giver de unægtelig kun lidet af Interesse undtagen for Personalhistorikernes snævrere Kreds. Til Landboforholdenes Historie giver Bogen kun yderst faa Bidrag, hvad der saa meget mere maa beklages, som vi netop fra Fyen har saa forholdsvis righoldige Kilder fra 16. og 17. Aarh. i Rigsarkivets Samlinger. Forfatterens Ophold borte fra Hovedstaden tjener dog til Undskyldning i saa Henseende.

Th. B. B.

C. G. Høgstrøms **Taainge paa Niels Juels Tid** giver en kortfattet Skildring af den dejlige Ø og Livet paa den paa Niels Juels Tid. Af Dagliglivet gives mange karakteristiske Træk, og disse optager en ikke ringe Del af Bogen; men en Del topografisk Stof vedrørende de enkelte Sogne og Byer paa Øen er ogsaa medtaget. Man faar S. 39 at vide, at Niels Juel *indhegnede Hovmarkerne* til Valdemars Slot med store Stengjærder. Interessant er de Iagttagelser, der anføres S. 59 m. H. t. *Indsiederlejligheder* i de fleste Gaarde paa de Tider, og at disse var en Grund til det forholdsvis ringe Antal Huse, der fandtes, idet Indsiederstuerne paa Gaardene traadte i Stedet for de jordløse Huse. *Tvillinggaarde* omtales som ret almindelige paa Øen. Interessant er Skildringen af, hvorledes en gl. Enestegaard, Skindballegaard, i Landet Sogn i 1673 *mage-*